

בית ספר קיץ של המרכז הישראלי למחקר איכותני של האדם והחברה

הכנה למחקר פעולה כבסיס לעבודה אקדמית מתקדמת

מנחי הסדנא- פרופ' ויקטור פרידמן ומר ישראל סייקס

פרופ' ויקטור פרידמן (Ed.D. Harvard University) הוא פרופסור חבר במחלקה לפיתוח וייעוץ ארגוני ובחוג למדעי התנהגות וגם יו"ר המרכז למחקר פעולה וצדק חברתי במכללה האקדמית עמק יזרעאל בשם מקס שטרן. מחקרו עוסק בלמידה ארגונית, הכלה חברתית, התמודדות עם קונפליקט, יזמות חברתית ותיאוריית השדה באמצעות תיאוריית השדה ו"מדע פעולה" (Action Science). פרופ' פרידמן משרת כעורך חבר של Action Research Journal.

ישראל סייקס, M.F.T., M.S., משמש כמנהלו של המרכז למחקר פעולה ולצדק חברתי במכללה האקדמית עמק יזרעאל. עבד במשך השנים כמטפל משפחתי, יועץ ארגוני, יזם חברתי וחוקר בגישת מחקר פעולה. בעבר הוביל תהליכי שינוי חברתי בבריאות הנפש ובתחום המוגבלויות, פיתח את המתודה הרטרואספקטיבית של למידה מהצלחות, והוביל פיילוט ארצי ללמידה מהצלחות כמנוף ללמידה בית-ספרית.

תאריכים: 26.7, 2.8. שעות: 10:00-16:00

תקציר:

מטרת הסדנא להכין סטודנטים לקראת תכנון וביצוע מחקר פעולה כבסיס לכתיבת תזה או מאמר אקדמי. נקודת המוצא של הסדנא היא ההנחה שמחקר פעולה אינו "שיטה" אלא "משפחה" של שיטות רבות שהמכנה המשותף ביניהן הוא ערכים של שיתוף-דמוקרטיה, מכוונות לפעולה, שינוי, רפלקסיביות ולמידה. הסדנא תתמקד בפיתוח דרכי חשיבה ופעולה המאפשרות אימוץ ויישום הערכים האלה במסגרת ביצוע וכתיבה של מחקר אקדמי. היא מיועדת להקנות למשתתפים מסגרת מושגית מעשית ומיומנויות המבוססות על "מטה-תיאוריית" כגון מרחב חברתי, תיאוריית השדה, מדע פעולה (action science) ודיאלוג. הסדנא תתנהל כהליך מחקר פעולה משתף בשילוב הדרכה ותרגול במיומנויות ספציפיות ורפלקציה ביקורתית. נושא המחקר יהיה חווייתם של הסטודנטים לתואר מתקדם. הציפייה היא שהמשתתפים ישתתפו באופן פעיל בתהליך ויביאו את הניסיון האישי שלהם לידי ביטוי.

תוכנית הסדנא:

1. **בניית שותפות ויצירת "מכל" דיאלוגי למחקר משותף:** כיצד יוצרים מרחב חברתי המאפשר ומקדם חקרנות משותפת נוכח מצבים מורכבים?
2. **בחירת שאלת מחקר משותפת:** כיצד מזהים באופן משותף נושא/שאלת מחקר משותף כמוקד לתהליך של חקרנות?
3. **איסוף נתונים למחקר פעולה:** כיצד אוספים נתונים המהווים בסיס ללמידה ושינוי למשתתפים וגם בסיס לכתיבה אקדמית?
4. **פיתוח מיומנויות של חקרנות משותפת:** כיצד חוקרים פעולה בהקשר החברתי ע"מ לעזור לאנשים לזהות את "מסגורים" (frames) המעצבים את החשיבה, הרגש והפעולה שלהם?
5. **עצמי בתוך שדה:** כיצד לעזור לאנשים לזהות כיצד, בתהליך מעגלי, המסגורים (frames) שלהם מעצבים את השדה חברתי (המציאות החברתית) וכיצד שדות אלה מעצבים את המסגורים שלהם?
6. **מסגור מחדש (reframing):** כיצד עוזרים לאנשים לפתח מסגורים חדשים המאפשרים עיצוב מחדש של השדה הרלוונטי.
7. **החזקת המכל במעבר בין מסגורים:** כיצד מאפשרים לאנשים לחוש מספיק ביטחון להתמודד עם אי הודאות והבלבול הכרוכים בשחרור מסגורים ולפתח חדשים.
8. **המשגה והפקת ידע:** כיצד מפיקים מנחסים ידע גלוי (explicit knowledge) מתהליכי החקרנות המשותפת.

